

Geschiedenis, heden, toekomst

Van de Romeinen tot de Magyaren

De Romeinen bouwen in de 1e eeuw n.Chr. op de plek van het huidige stadsdeel Óbuda hun provinciehoofdstad Aquincum. Na hun vertrek in de 5e eeuw brengen de Magyaren, een ruitervolk dat van oorsprong uit het Oeralgebied afkomstig is, pas aan het eind van de 9e eeuw weer een stabiele situatie met hun vestiging op de Pannonische vlakte. Stefanus I wordt bij de jaarwisseling van 1000-1001 tot de eerste koning van Hongarije gekroond. Béla IV laat halverwege de 13e eeuw de huidige Burchtheuvel in Buda als koninklijke residentie aanleggen. Op de andere Donauzijde groeit Pest uit tot een koopmanstad. In de 15e eeuw beleeft Buda onder leiding van koning Matthias een grote bloeitijd als belangrijke Europese renaissancestad.

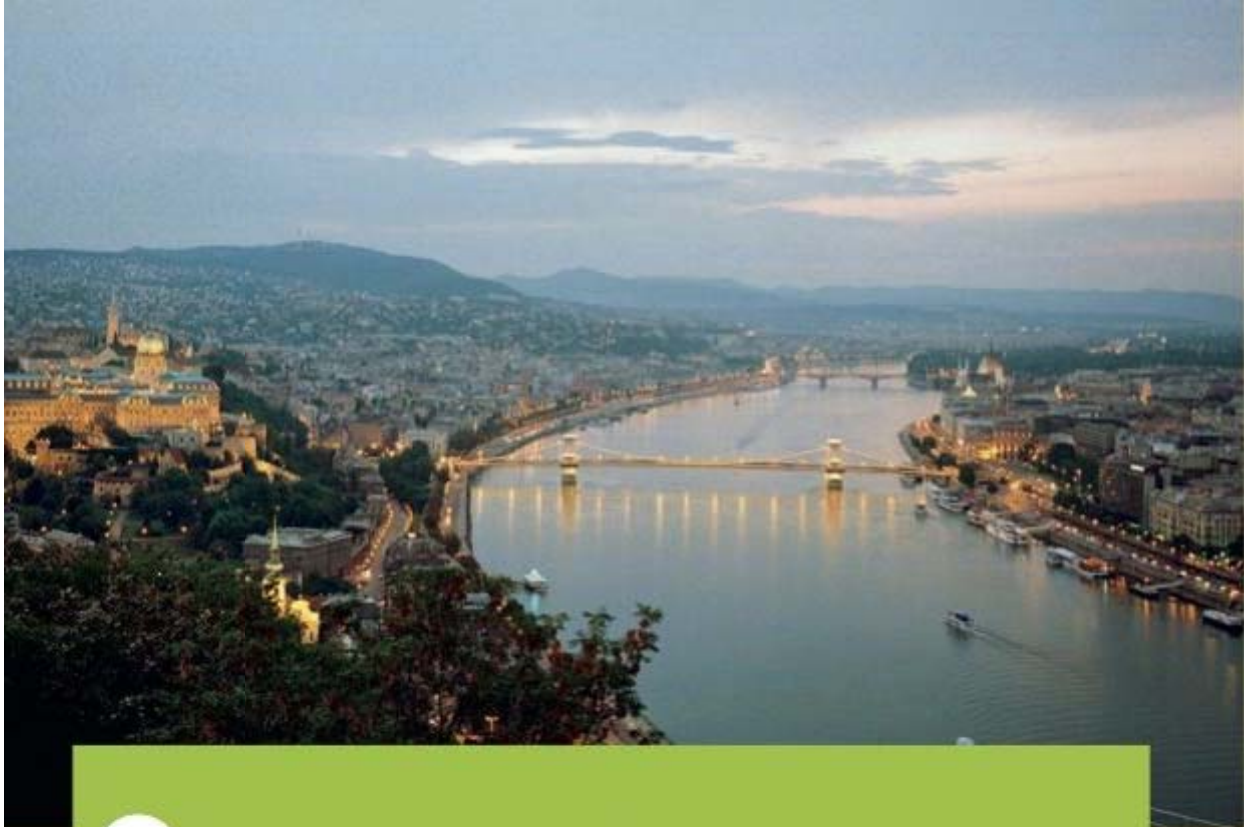
Turken en Habsburgers

In de 16e eeuw veroveren de Ottomanen het centrale deel van Hongarije, in 1541 nemen ze Buda in. De Turkse badhuizen Rudas en Király zijn unieke voorbeelden van de Ottomaanse architectuur uit de 15e eeuw van hun bezetting. In 1686 verdrijven de Habsburgers uiteindelijk de Turken – voor Hongarije begint hiermee een nieuwe overheersing. Er volgen tal van opstanden. In de 18e eeuw wordt een begin gemaakt met een langzame wederopbouw. In het begin van de 19e eeuw ontstaat met de hervormingen ook een hernieuwd nationaal bewustzijn onder de Hongaren. Graaf István Széchenyi, 'de grootste Hongaar', stimuleert de modernisering van zijn land. Het Nationaal Museum (1847) is een uitdrukking van dat patriottisme. De Kettingbrug verbindt sinds 1849 Pest en Buda.

Moderne architectuur in Millenniumstad – het Nationaal Theater

1 Donau, de levensader – ontdekkingstocht per boot

Kaart: ► D 1-G 8, Oriëntatiekaartje: blz. 32

Vervoer: Metro 1: Vörösmarty tér; tram 2: Vigadó tér

Bijna nergens aan de Donau wordt het stadsbeeld zo sterk bepaald door de rivier als in Boedapest. Vanaf de Donau hebt u een prachtig uitzicht op de hoogtepunten van de stad: het majestueuze Burchtpaleis, de steile Gellértheuvel, de met maaswerk versierde Kettingbrug en het indrukwekkende Parlement. Bijzonder sfeervol is een rondvaart in de avond. Maak beslist een boottocht over de rivier en ontdek de stad van zijn mooiste kant!

Wat tegenwoordig de levensader van de stad is, was in de tijd van de Romeinen de grens van het rijk – de Donau bleef ook een grenslijn tot halverwege de 19e eeuw. Maar nu laat de rivier de prachtige bouwwerken uit de Hongaarse bloeitijd aan het eind van de 19e eeuw juist goed tot hun recht komen.

Startpunt voor deze rondvaart over de Donau is de **aanlegsteiger** **1** aan

de voet van de Donaupromenade in Pest, tussen Vigadó tér en Petöfi tér.

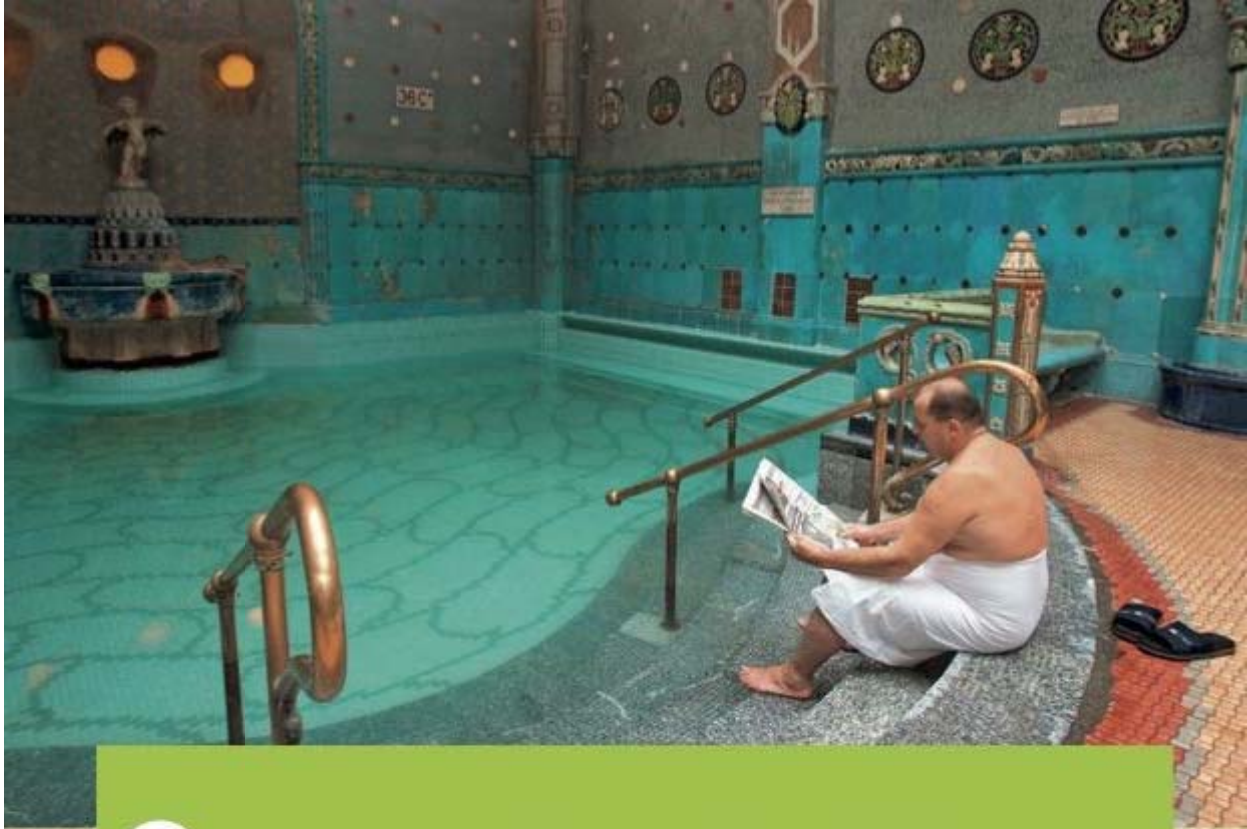
Werelderfgoedpanorama

Meteen al bij de **Donaupromenade (Dunakorzó)** **1** ontvouwt zich een indrukwekkend panorama: majestueus troont het grote **Burchtpaleis** **2** (zie blz. 33) op de Burchtheuvel van Buda, met aan de linkerkant de **Gellértheuvel** **3** met zijn Citadel (Citadella) en het Vrijheidsbeeld (zie blz. 42), en aan de rechterkant de **Kettingbrug (Lánchíd)** **4**. Vooral 's avonds, wanneer de bouwwerken feestelijk verlicht worden, maakt dit panorama een sprookjesachtige indruk op de toeschouwer. De UNESCO heeft het Donaupanorama al in 1987 tot Werelderfgoed verklaard.

Eindelijk een brug

Al meer dan 160 jaar is de **Kettingbrug** de eerste vaste verbinding over de Donau tussen Pest en Buda. Dit symbool

5 Van oosterse luxe tot Jugendstil – Gellért- en Rudasbadhuis

Kaart: ► D/E 6/7, Oriëntatiekaartje: blz. 45

Vervoer: Metro 4, tram 18, 19, 41, 47, 48, 49: Szent Gellért tér

Boedapest is een echte wellnessstad, met een voorkeur voor het ongewone. Twee prachtige badhuizen aan de Donau stammen nog uit de tijd van de Ottomanen in de 16e eeuw, terwijl het beroemde Gellértbadhuis een triomf van de Jugendstil is. Hier is de drukte van de grote stad al snel vergeten!

Menigeen is verrast als hij of zij hoort dat Boedapest al sinds 1924 een officieel erkend kuuroord is. Binnen de stadsgrenzen liggen maar liefst 123 warmwaterbronnen en zij vormen de grootste natuurschat van de Hongaarse hoofdstad. De badhuizen aan de Donau zijn echte pronkjuwelen. Wat is er mooier dan onder een kunstmatige sterrenkoepel in warm bronwater met een temperatuur van 36°C liggen of je ontspannen in een fraai Jugendstilbad aan de voet van leeuwenfonteinen?

De 'waterrijke' stad

Reeds de Kelten wisten de geneeskrachtige warmwaterbronnen langs de Donau te waarderen. En de Romeinen die na hen kwamen waren echte liefhebbers van baden. Hun provinciehoofdstad noemden ze Aquincum naar het Keltische *ak ink* (waterrijk). De

Overigens: in de meeste badhuizen krijgt u bij de ingang een magnetische armband die tevens als sleutel van de kluis voor uw kleding dient. Voor de gemengde badtijden geldt de verplichting om bedekkende kleding te dragen. In het waterbassin is vaak een badmuts verplicht. Veel badhuizen geven 's ochtends of in de late namiddag korting €!. Het Szent-Lukácsbadhuis is voor houders van de Budapest Card zelfs helemaal gratis €!.

Voor velen hoort dit bij een bezoek aan Hongarije: een folkloristische avond met livemuziek

van jazz, blues, soul en rock zijn nog steeds uitstekend. Het concert begint meestal om 21 uur, na afloop is er disco. De toegang is gratis.

Theater

Dans van de bovenste plank – Nationaal Danstheater (Nemzeti Táncszínház): ■ C 4, I, Színház utca 1-3, tel. 1 375 86 49, www.dancetheatre.hu, Sikló, bus 16, 16A, 116: Dísz tér. Het Nationaal Danstheater in de Burchtwijk biedt een voortreffelijke locatie voor ballet, volksdans en moderne dans. Er worden ook veel uitvoeringen gegeven in het Paleis der Kunsten (zie blz. 110). Hier is geregeld de uitmuntende dansgroep ExperiDance (www.experidance.hu) te gast, die bijzonder vakkundig moderne elementen met traditionele patronen weet te combineren. Een bezoek aan het Nationaal Danstheater is altijd een geweldige belevenis.

Representatief – Nationaal Theater (Nemzeti Színház): ■ kaart 4, IX, Bajor Gizi park 1, tel. 1 476 68 00, www.nemzetiszhaz.hu, tram 1: Közvágóhíd, tram 2, 24: Millenniumi Kulturális Központ. Na een lange periode van onenigheid heeft het Nationaal Theater in 2002 zijn deuren kunnen openen. Hiermee werd meteen de basis gelegd voor een nieuwe cultuurwijk aan de Donauoever. De buitenkant van het complex kreeg veel lof, het interieur doet wat klein aan.

Cultureel alternatief – Trafó: ■ H 7, IX, Liliom utca 41, tel. 1 215 16 00, www.trafo.hu, metro 3, tram 4, 6: Corvinnegyed. Een alternatief cultuurcentrum voor eigentijdse dans, toneel en muziek. Men experimenteert graag in het in 1998 geopende Trafó. Tot nu toe is het centrum gelukkig aan sluiting door het Fidesz-stadsbestuur ontkomen.